

odvjetnik **DAMIR JELUŠIĆ**, dipl.iur.
Odvjetničko društvo Vukić, Jelušić,
Šulina, Stanković, Jurcan&Jabuka
Rijeka, Nikole Tesle 9/V-VI.
E-mail: immobilis@iskon.hr
Mob: 098 215983

TUŽBA RADI ISPRAVKA OBJAVLJENE INFORMACIJE - NORMATIVNA PODLOGA I RECENTNA JUDIKATURA

1. UVOD

Osobi, fizičkoj ili pravnoj, koja smatra da su joj informacijom publiciranom u medijima povrijeđena neka prava Zakon o medijima¹, osim prava na ustajanje s tužbom radi naknade štete², te prava odgovora na objavljenu informaciju³, daje i pravo na ustajanje s tužbom radi ispravka objavljene informacije⁴.

2. PRAVO NA ISPRAVAK OBJAVLJENE INFORMACIJE I ROK U KOJEM SE ZAHTJEV RADI ISPRAVKA OBJAVLJENE INFORMACIJE MOŽE PODNIJETI

Zakonom je normirano da svatko od glavnog urednika medija ima pravo zahtijevati da bez naknade objavi ispravak objavljene informacije kojom su bila povrijeđena njegova prava ili interesi, da pravo na ispravak imaju i pravne osobe, te druge organizacije i tijela, ako su informacijom bila povrijeđena njihova prava i interesi, kao i da je svrha ispravka ispravljanje netočne ili nepotpune informacije⁵. Nadalje, objava se ispravka može zatražiti u roku od 30 dana od objave informacije⁶ što znači da je posrijedi objektivni rok početak kojega se računa od dana publikacije informacije, te prekluzivni rok istekom kojega oštećenik gubi to pravo i na kojega je sud dužan paziti *ex officio*. Ukoliko oštećenik zahtjev ne podnese u navedenom roku glavni urednik medija takav nepravovremeni zahtjev nije dužan objaviti⁷, a oštećenik koji nije pravovremeno podnio zahtjev ili ga uopće nije podnio gubi i pravo na ustajanje s tužbom radi objave ispravka objavljene informacije iz čega je razvidno da je

---

¹ Zakon o medijima (NN 59/04)

² ZM, čl. 21-23.

³ ZM, čl. 56-58.

⁴ ZM, čl. 46.

⁵ ZM, čl. 40/1.

⁶ ZM, čl. 40/2.

⁷ ZM, čl. 42/4., alineja 8.

podnošenje zahtjeva za objavom ispravka objavljene informacije procesna pretpostavka za ustajanje s tužbom radi ispravka objavljene informacije. Stoga je sud, ukoliko oštećenik ustane s takvom tužbom, a da prethodno glavnom uredniku medija nije podnio zahtjev ili ga je podnio nepravovremeno, takvu tužbu dužan odbaciti rješenjem.

3. ADRESAT, FORMA I SADRŽAJ ZAHTJEVA ZA OBJAVU ISPRAVKA SPORNE INFORMACIJE, TE NAČIN OBJAVE ISTOG U MEDIJIMA

Normiranjem po kojem se zahtjev za ispravak podnosi glavnom uredniku medija Zakon je jasno precizirao tko je adresat, odnosno kome je podnositelj zahtjeva u svojstvu adresanta dužan podnijeti zahtjev. Također, Zakonom je propisana i obvezna forma zahtjeva na način da je normirano da isti mora biti podnjet u pismenom obliku, mora biti obrazložen i potpisan od strane podnosioca, te sadržavati sve potrebne podatke o podnosiocu i njegovoj adresi⁸. Time su, dakle, propisani obligatorna zakonska forma i sadržaj zahtjeva. Nadalje, propisano je da se pod pojmom ispravak informacije ne misli se samo na ispravak u užem smislu, odnosno ispravljanje pogrešnih tvrdnji ili netočnih navoda u objavljenom informaciji, već i na iznošenje činjenica i okolnosti kojima povrijeđeni pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu⁹, da znanstvena ili umjetnička kritika ne daje pravo na ispravak, osim ako se njime ne ispravljaju netočni ili uvredljivi navodi¹⁰, te da se ne može zahtijevati ispravak ako je medij do dana podnošenja zahtjeva za ispravak već sam objavio ispravak iste informacije, osim ako podnositelj zahtjeva za ispravak smatra da medij nije na odgovarajući način objavio ispravak, u kojem slučaju ipak može ostvarivati svoja zakonska prava¹¹. Naposljetku, ukoliko je osoba na koju se objavljena informacija odnosila umrla, ZM-om je normirano da pravo na objavljivanje ispravka imaju njezina djeca, posvojenici, bračni drug, roditelji, posvojitelji, te braća i sestre, ili pravna osoba ako se informacija odnosi na djelatnost pokojnika u vezi s tom pravnom osobom¹². *Vis a vis* načina na koji ispravak mora biti objavljen Zakon propisuje da se ispravak mora objaviti bez promjena i dopuna na istom ili istovrijednom mjestu programskog prostora i na isti ili istovrijedan način na koji je bila objavljena informacija na koju se ispravak odnosi¹³. Dalje, ispravak ne smije biti nerazmjerno dulji od informacije, odnosno od dijela informacije na koji se odnosi, a u izmijenjenom se obliku može objaviti samo ako na to

---

⁸ ZM, čl. 40/3.

⁹ ZM, čl. 40/4.

¹⁰ ZM, čl. 40/5.

¹¹ ZM, čl. 40/6.

¹² ZM, čl. 40/7.

¹³ ZM, čl. 41/1.

pristane podnositelj zahtjeva, te mora biti objavljen na način da je iz naslova vidljivo da se radi o ispravku. Ispravak se, nadalje, ne smije bez suglasnosti podnositelja zahtjeva objaviti među reagiranjima ili pismima čitatelja, odnosno gledatelja ili slušatelja¹⁴ a u programima radija i televizije isti se daje u pisanom obliku te objavljuje čitanjem u istom programu i terminu u kojem je objavljena informacija na koju se ispravak odnosi ili u istoj vrsti programa istovjetne gledanosti¹⁵. Smisao i svrha ovakvog normiranja su, prvo, bili u tome da se osobi na koju se informacija odnosi omogući da ispravak iste objavi, ukoliko je posrijedi tiskani medij ili elektronička publikacija, primjerice internet stranica, na istoj ili istovrijednoj stranici odnosno mjestu na kojoj je objavljena sporna informacija, te uz istu fotografsku i tekstualnu obradu, a ako je posrijedi elektronički medij u istoj emisiji i istom terminu ili barem istoj vrsti programa jednakog postotka gledanosti, kako bi osoba na koju se ispravak odnosi na taj način imala mogućnost da na formalno identičan način na koji je informaciju objavio nakladnik ispravkom iste dopre do jednakog ili barem približno jednakog broja čitatelja, gledatelja ili slušatelja, ovisno o tome o kojoj je vrsti medija riječ. Nažalost, u zakonskim odredbama koje reguliraju prekršajnu odgovornost nije ustanovljena odgovornost nakladnika i/ili glavnog urednika medija koji postupi protivno ovoj odredbi što nakladnici u praksi obilato koriste. Tako nakladnici, primjerice, ispravak informacije koja je publicirana na naslovnici novina popraćena velikim bombastičnim vizualno upadljivim naslovom koji po naravi stvari promptno privuče pažnju čitatelja, te pride vizualno popraćena fotografijom/a, nerijetko, čak možemo reći u pravilu, objave na 13. ili 17. stranici novina, upravo u rubrikama koje nose naslov *reagiranja* ili tome slično, što Zakon izriječno zabranjuje uz iznimku slučaja kad za to imaju odobrenje podnositelja zahtjeva, uz kudikamo manji naslov i skromniju tekstualnu, te bez ikakve fotografske opreme teksta ispravka. Na taj način ispravak informacije, po naravi stvari, ne može doprijeti ni približno do onog broja čitatelja, gledatelja ili slušatelja do kojih je doprijela informacija koja se ispravlja, posljedica čega je nezakonita diskriminacija podnositelja zahtjeva. Slijedom toga, po našem mišljenju, *de lege ferenda* u dio Zakona odnoseći na prekršajnu odgovornost nakladnika zakonodavac treba inkorporirati odredbu kojom bi nakladniku koji prigodom objave ispravka putem glavnog urednika postupi na opisani nezakoniti način bila zapriječena veoma visoka novčana kazna. Drugo, svrha je normiranja u dijelu odredbe po kojem ispravak ne smije biti nerazmjerno dulji od informacije odnosno od dijela informacije

---

¹⁴ ZM, čl. 41/1.

¹⁵ ZM, čl. 41/2.

na koji se odnosi također u tome da podnositelj zahtjeva i nakladnik i u tom smislu budu u jednakopravnom položaju, a to, primjerice, ne bi bio slučaj kada bi podnositelju zahtjeva koji ispravlja informaciju objavljenu na *kartici* novinskog teksta bilo dopušteno da je ispravlja ispravkom duljine tri, pet ili devet *kartica* novinskog teksta. Zaključno, pripominjemo kako je objava ispravka informacije detaljno uređena Pravilima za ostvarivanje prava na ispravak u programima radija i televizije¹⁶ donijetima po Vijeću za elektroničke medije¹⁷.

4. VRIJEME OBJAVE ISPRAVKA SPORNE INFORMACIJE

Zakon propisuje da ispravak mora biti objavljen u prvom, a ako stigne prekasno, u drugom izdanju odnosno programskom sadržaju medija nakon primitka ispravka, uz iznimku vremena izborne promidžbe tijekom trajanja koje ispravak mora biti objavljen u prvom izdanju odnosno programskom sadržaju medija nakon primitka ispravka¹⁸, kao i da se se zajedno s ispravkom u istom izdanju odnosno programskom sadržaju medija ne može objaviti i komentar tog ispravka ili odgovor na ispravak¹⁹. Dakako, *ratio* je ove odredbe u hitnoći odnosno žurnosti objave ispravka, jer samo ispravak koji je objavljen promptno nakon objavljene informacije, dok je ista još uvijek *svježa* u svijesti čitatelja, gledatelja ili slušatelja, može polučiti željeni efekt i učinak. Ispravak koji bi bio objavljen s nekim duljim vremenskim odmakom zasigurno ne bi mogao polučiti takav efekt, jer s vremenom informacija u memoriji čitatelja, gledatelja ili slušatelja *blijedi* ili čak potpuno nestaje. Nažalost, ni kršenje ove zakonske odredbe za sobom ne povlači nikakvu prekršajnu odgovornost nakladnika i/ili glavnog urednika medija, pa u pogledu iste možemo samo opetovati mišljenje koje smo iznijeli u vezi odredbe koja normira način objave ispravka, a to je da bi ubuduće u tom smislu svakako trebalo normirati prekršajnu odgovornost nakladnika kako bi se osigurala promptna objava ispravka, jer je u suprotnom ista gubi svoj smisao i svrhu.

5. SLUČAJEVI U KOJIMA GLAVNI UREDNIK MEDIJA NIJE DUŽAN OBJAVITI ISPRAVAK SPORNE INFORMACIJE

Ukoliko podnositelj zahtjeva ispoštuje Zakonom propisanu proceduru i formu glavni je urednik medija dužan objaviti ispravak. Međutim, isto tako, Zakon anticipira i slučajeve u kojima on to nije dužan učiniti. Nije to dužan učiniti ako se traženi ispravak ne odnosi na informaciju na koju se poziva

---

¹⁶ Pravila za ostvarivanje prava na ispravak u programima radija i televizije (NN 139/05)

¹⁷ Zakon o elektroničkim medijima (NN 122/03, 79/07 i 32/08), čl. 58-61a.

¹⁸ ZM, čl. 42/2.

¹⁹ ZM, čl. 42/3.

zainteresirana osoba²⁰, ako u traženom ispravku nisu navedene činjenice niti okolnosti u vezi s navodima o informaciji²¹, ako bi objava ispravka bila u suprotnosti sa zakonom i dobrim običajima²², ako zahtjev za objavu ispravka nije potpisao podnositelj zahtjeva, odnosno ovlaštena osoba državnog tijela ili pravne osobe²³, ako je traženi ispravak nerazmjerno duži od informacije u kojoj su navodi radi kojih se ispravak traži, odnosno od dijela informacije na koji se neposredno odnosi, osim ako se ispravak odnosi na klevetničke ili uvredljive navode²⁴, ako bi objavljivanje ispravka prouzročilo odgovornost nakladnika za štetu²⁵, ako je ispravak napisan na jeziku koji nije istovjetan jeziku na kojem je objavljena osporavana informacija²⁶, ako je zahtjev za ispravak informacije podnesen nakon proteka 30-dnevnog roka računajući od dana objave informacije²⁷, ako se radi o znanstvenoj ili umjetničkoj kritici, izuzev ispravaka netočnih podataka ili uvredljivih navoda²⁸, ako je druga ovlaštena osoba na istu informaciju ranije podnijela ispravak istoga sadržaja²⁹, te ako je zahtjev za objavu ispravka istoga sadržaja kao i zahtjev za ispravak povodom kojega se vodi spor pred sudom zbog odbijanja ili neodgovarajućeg načina objave ispravka³⁰. Ukoliko glavni urednik medija nakon zaprimanja zahtjeva za objavom ispravka procijeni da *in concreto* postoji neki od navedenih razloga zbog kojih ga nije dužan objaviti on je, u roku propisanom za objavu ispravka, dužan u pisanoj formi obavijestiti podnositelja zahtjeva o razlozima neobjavljivanja ispravka³¹. Za razliku od poviše navedenih odredaba, glavnom uredniku medija koji ne postupi na opisani način Zakonom je zapriječena novčana kazna u visini od 30.000,00 HRK³². Konačno, bitno je dometnuti da se objava ispravka može zahtijevati i kada je informacija bila objavljena putem medija koji je u međuvremenu prestao djelovati, u kojem slučaju podnositelj zahtjeva za ispravak može od ondašnjeg nakladnika odnosno od njegovog pravnog sljednika zahtijevati da na svoj trošak osigura objavu ispravka u određenom drugom mediju koji je po opsegu i kvaliteti prenošenja sadržaja programa usporediv s prvim³³.

---

²⁰ ZM, čl. 42/4. alineja 1.

²¹ ZM, čl. 42/4. alineja 2.

²² ZM, čl. 42/4. alineja 3.

²³ ZM, čl. 42/4. alineja 4.

²⁴ ZM, čl. 42/4. alineja 5.

²⁵ ZM, čl. 42/4. alineja 6.

²⁶ ZM, čl. 42/4. alineja 7.

²⁷ ZM, čl. 42/4. alineja 8.

²⁸ ZM, čl. 42/4. alineja 9.

²⁹ ZM, čl. 42/4. alineja 10.

³⁰ ZM, čl. 42/4. alineja 11.

³¹ ZM, čl. 42/5.

³² ZM, čl. 62/1. t.3

³³ ZM, čl. 45.

6. TUŽBA PROTIV GLAVNOG UREDNIKA MEDIJA RADI ISPRAVKA SPORNE INFORMACIJE I POSTUPAK POVODOM ISTE

Ako glavni urednik medija ne objavi ispravak u roku i na način određen zakonom, podnositelj zahtjeva ima pravo podnijeti tužbu protiv glavnog urednika medija kod općinskog suda na čijem se području nalazi sjedište odnosno stalno prebivalište nakladnika medija putem kojega je bila objavljena informacija na koju se ispravak odnosi³⁴. Dakle, ovom je odredbom ustanovljena stvarna nadležnost općinskih sudova za suđenje u parnicama povodom tužbi radi objave ispravka informacije, te mjesna nadležnost istih po sjedištu nakladnika ako je nakladnik pravna, odnosno stalnom prebivalištu ukoliko je isti fizička osoba. Koji je općinski sud mjesno nadležan u konkretnom slučaju određuje se, dakako, temeljem odredaba Zakona o područjima i sjedištima sudova³⁵. Drugo, iz ove je odredbe neupitno da je u parnicama ove vrste pasivno legitimiran glavni urednik, a ne nakladnik medija kao u, primjerice, parnicama radi naknade štete pričinjene objavom informacije³⁶. Glavnog urednika moraju imati novine i druga povremena izdanja, radijske i televizijske postaje, te programi novinskih agencija, a imenuje ga i razrješava nakladnik u skladu sa zakonom i statutom medija³⁷. On je, u skladu sa zakonom, odgovoran za sve objavljene informacije, a njegova se odgovornost odnosi se i na uredničku obradu objavljene informacije (izbor naslova, podnaslova, teksta ispod fotografije i slično)³⁸. Naposljetku, za glavnog urednika može biti imenovana osoba koja ispunjava opće uvjete propisane zakonom i statutom medija³⁹, a ne može osoba koja uživa imunitet od kaznene odgovornosti⁴⁰. Tužba radi objave ispravka može se podnijeti najkasnije u roku od 30 dana od proteka roka za objavu ispravka odnosno od dana kada je ispravak bio objavljen na način koji nije bio sukladan Zakonu⁴¹. Dakle, opet je posrijedi prekluzivni rok na kojeg je parnični sud dužan paziti po službenoj dužnosti, pa je u slučaju nepravovremenog podnošenja tužbe istu rješenjem dužan odbaciti. Nadalje, parnice radi objave ispravka informacije rješavaju se po hitnom postupku⁴² što je sasvim razumljivo i nužno, iz u ovom radu već elaboriranih razloga, a ta se hitnoća u normativnom smislu ogleda u nizu procesnopравnih odredaba kojima je zakonodavac nastojao osigurati brzu i efikasnu provedbu, te žurno okončanje parnica ove vrste. Prva je od takvih odredaba

---

³⁴ ZM, čl. 46/1.

³⁵ Zakon o područjima i sjedištima sudova (NN 85/08)

³⁶ ZM, čl. 22/1.

³⁷ ZM, čl. 24/1.

³⁸ ZM, čl. 24/2.

³⁹ ZM, čl. 25/1.

⁴⁰ ZM, čl. 25/2.

⁴¹ ZM, čl. 46/2.

⁴² ZM, čl. 47/1.

ona kojom je propisano da se u sporovima radi objave ispravka prvo ročište glavne rasprave mora održati u roku od 8 dana od dana zaprimanja tužbe u sudu⁴³, kao i da je tuženik odgovor na tužbu dužan dati najkasnije na glavnoj raspravi⁴⁴. Nadalje, Zakon obvezuje sud da u pozivu za prvo ročište tužitelja mora upozoriti da će se u slučaju njegova nedolaska na ročište tužba smatrati povučenom, a tuženika da se presuda može donijeti i u njegovoj odsutnosti. Rasprava o tužbi za objavu ispravka je ograničena na raspravljanje i dokazivanje činjenica u pogledu tuženikove dužnosti objave ispravka⁴⁵, što sud obvezuje da korištenjem svojih procesnih ovlaštenja parničnim strankama onemogući svako raspravljanje o činjenicama koje su za predmet spora pravno irelevantne, primarno odbijanjem svih dokaznih prijedloga koji nisu predloženi na okolnost utvrđivanja činjenica tuženikove dužnosti objave ispravka, kao i onih kojima se te činjenice ne mogu utvrditi. Nadalje, Zakon propisuje da je tuženiku, kao razlog neobjavljivanja ispravka, dopušteno dokazivati točnost činjenica iz objavljene informacije, osim ako je spornom informacijom povrijeđeno pravo na privatnost zaštićeno na način utvrđen zakonom ili ako se sporna informacija poziva na činjenice obuhvaćene amnestijom, sudskom rehabilitacijom ili revizijom presude⁴⁶, te da će u sporovima radi objave ispravka sud odbiti tužbeni zahtjev ako utvrdi da nije povrijeđeno pravo ili interes tužitelja ili je utvrđeno da postoji kakva druga okolnost zbog koje prema zakonu ne postoji obveza objave ispravka⁴⁷. Zakon, dalje, tužitelju pruža mogućnost da, ako se nakon što je podnesena tužba za objavu ispravka promijeni glavni urednik medija, može do kraja glavne rasprave preinačiti tužbeni zahtjev i umjesto prvobitnog tuženika tužiti novoga glavnog urednika, te normira da za takvu promjenu tužbenog zahtjeva nije potrebna suglasnost prvobitnog tuženika niti novoga glavnog urednika⁴⁸. Radi se, dakle, o mogućnosti subjektivne preinake tužbe za koju, za razliku od takve vrste preinake tužbe u redovnom parničnom postupku⁴⁹, nije nužna suglasnost niti prvobitnog niti novonaznačenog tuženika. U parnicama radi objave ispravka sud je presudu dužan donijeti odmah po zaključenju glavne rasprave⁵⁰, a njen ovjereni pismeni otpravak strankama dostaviti najkasnije u roku od tri dana od dana donošenja presude⁵¹. U slučaju usvajanja tužbenog zahtjeva sud presudom nalaže tuženiku da je dužan objaviti ispravak u roku i na način određen Zakonom⁵².

---

⁴³ ZM, čl. 47/2.

⁴⁴ ZM, čl. 47/3.

⁴⁵ ZM, čl. 48/1.

⁴⁶ ZM, čl. 48/2.

⁴⁷ ZM, čl. 48/3.

⁴⁸ ZM, čl. 50.

⁴⁹ Zakon o parničnom postupku (NN 54/91, 91/92, 112/99, 117/03 i 84/08), čl. 192.

⁵⁰ ZM, čl. 51/1.

⁵¹ ZM, čl. 51/2.

⁵² ZM, čl. 51/3.

Posrijedi je, dakle, kondemnatorna presuda pa u kondemnatornoj tužbi radi objave ispravka informacije tužbeni zahtjev mora biti impostiran na činidbu objave ispravka na u Zakonu propisan način kako bi mogao biti usvojen. Dalje, Zakon glavnog urednika dodatno obvezuje da je u objavi ispravka dužan navesti da se radi o objavi na temelju presude, te pride citirati dispozitiv iste⁵³. U rokovima koji su propisani za podnošenje žalbe, dostave žalbe s spisom instancijskom putem prvostupanjskog suda, te donošenje odluke instancijskog suda povodom žalbe na presudu također je manifestirana zakonodavčeva intencija za žurnim okončavanjem ove vrste parnica. Tako se protiv prvostupanjske presude žalba nadležnom županijskom sudu može podnijeti u roku od tri dana od primitka presude⁵⁴, a prvostupanjski ju je sud sa svim spisima županijskom sudu obvezan dostaviti u roku od dva dana od primitka žalbe⁵⁵. Županijski je sud, pak, o istoj dužan odlučiti u roku od tri dana od dana primitka žalbe⁵⁶. Nadalje, Zakon nezadovoljnoj stranci dopušta mogućnost izjavljivanja i izvanrednog pravnog lijeka, revizije, protiv drugostupanjske presude. S obzirom da istim nije normiran poseban rok za izjavljivanje revizije, ista se može izjaviti u roku od 30 dana računajući od dana dostave drugostupanjske presude⁵⁷. Naposljetku, sud je ovjereni prijepis pravomoćne presude odmah obvezan dostaviti glavnom uredniku medija putem kojeg je potrebno objaviti ispravak⁵⁸, a u slučaju da se nakon pravomoćnosti presude kojom se nalaže objava ispravka promijeni glavni urednik medija presudom utvrđena dužnost objavljivanja ispravka prelazi na novoga glavnog urednika⁵⁹.

7. RECENTNA JUDIKATURA NASTALA U PARNICAMA RADI OBJAVE ISPRAVKA INFORMACIJE

U ovom poglavlju citiramo dijelove obrazloženja nekoliko recentnijih sudskih odluka donijetih u parnicama ove vrste: *...Revizija nije osnovana...Tužitelj u reviziji navodi da su razlozi za odbijanje tužbenog zahtjeva navedeni u obrazloženju prvostupanjske presude nejasni i proturječni jer nije jasno je li sud odbio tužbeni zahtjev zbog toga što tekst ispravka prelazi okvir članka, zbog toga što se u ispravku iznose informacije i vrijednosni sudovi koji se odnose na osobu tuženika ili zbog toga što je sud mišljenja da tekst ispravka vrijeđa tuženikovo dostojanstvo, ugled i čast. Prema pravnom shvaćanju ovog suda to nisu nedostaci presude uslijed koje se ona ne bi mogla ispitati. Tekst ispravka može prelaziti okvire članka na koji se odnosi, a istovremeno se u njemu mogu iznositi informacije i vrijednosni sudovi koji se odnose na osobu glavnog urednika i navodi kojima vrijeđa tuženikovo dostojanstvo, ugled i čast, pa u tome nema ništa nejasno ni nelogično. Tužitelj nije u pravu ni kada navodi da su razlozi*

---

⁵³ ZM, čl. 51/4.

⁵⁴ ZM, čl. 52/1.

⁵⁵ ZM, čl. 52/2.

⁵⁶ ZM, čl. 52/3.

⁵⁷ ZPP, čl. 382/4.

⁵⁸ ZM, čl. 53.

⁵⁹ ZM, čl. 54.

prvostupanjske presude proturječni zbog toga što je utvrđeno da sadržaj spornog članka vrijeđa tužiteljevo dostojanstvo, ugled i čast, a odmah nakon toga je navedeno da «ispravak prelazi okvire sporne informacije». U obrazloženju nižestupanjskih presuda navedeno je što se prema shvaćanju sudova nižeg stupnja podrazumijeva pod pojmom ispravka, pa je sasvim jasan njihov stav da se u ispravku ne može vrijeđati glavni urednik ni u slučaju kada je tekst novinskog članka uvredljiv za tužitelja. Nije sporno da je tuženik kao glavni urednik potpisao članak pod naslovom «Otimači imena» koji je objavljen u tjedniku V. v. od 26. svibnja 2004., a sadržaj članka se u suštini svodi na to da je tužitelj s tamo navedenim drugim osobama osnovao društvo M. M. d.o.o., koje je započelo s izdavanjem lista N. V. a time je oteto Varaždinskim vijestima njihovo skraćeno i u javnosti već 59 godina poznato ime V. Prema utvrđenju sudova nižeg stupnja sadržaj tog članka je uvredljiv za tužitelja jer svojim sadržajem i uredničkom obradom vrijeđa tužiteljevo dostojanstvo ugled i čast. U tekstu ispravka tužitelj je, između ostaloga, naveo da «glavni urednik i direktor lista E. F. svjesno iznosi laži i manipulacije» vezane uz ime tužitelja i društva M. M., nakladnika lista N. V. Također je navedeno da «lik i djelo» glavnog urednika i direktora Varaždinskih vijesti nema koristi prepustiti njegovoj savjesti, već prvenstveno nadležnom pravosudnom tijelu i sudu čitatelja te eventualno i ocjeni vlasnika Varaždinskih vijesti. Pravilno su sudovi nižeg stupnja primijenili materijalno pravo kada su odbili tužbeni zahtjev. Tužitelj je imao pravo zahtijevati ispravak objavljene informacije. Tužitelj je u pravu i kada navodi da se pod pojmom ispravak u smislu odredbe čl. 40/4. Zakona o medijima («Narodne novine» broj 59/04) ne misli samo na ispravak u užem smislu, odnosno na ispravljanje pogrešnih tvrdnji ili netočnih navoda u objavljenoj informaciji, već i na iznošenje činjenica i okolnosti kojima povrijeđeni pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu. Tako definiran pojam ispravka ne podrazumijeva međutim vrijeđanje i iznošenje vrijednosnih sudova o osobi glavnog urednika novina u kojima je članak objavljen. Prema odredbi čl. 40/1. Zakona o medijima «svrha ispravka je ispravljanje netočne ili nepotpune informacije». Tužitelj je mogao u ispravljanju netočne ili nepotpune informacije iznositi činjenice i okolnosti kojima pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu. Svrha dijela teksta ispravka u kojem se navodi da tuženik svjesno iznosi laži i manipulacije, da njegov lik i djelo nema koristi prepustiti njegovoj savjesti, već nadležnom pravosudnom tijelu, sudu čitatelja i vlasniku tjednika Varaždinskih vijesti – ne predstavlja ispravljanje netočne ili nepotpune informacije, pa ni iznošenje činjenica i okolnosti kojima povrijeđeni pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu u smislu odredbe čl. 40/4. Zakona o medijima, već se tim navodima i prema ocjeni ovog suda vrijeđa tuženik te o njemu iznose vrijednosni sudovi. Treba reći da se na uvredu ne može odgovarati uvredom, jer to nije svrha ispravka, a tužitelj zbog toga što je spornim člankom povrijeđeno njegovo dostojanstvo, ugled i čast, ima drugi put pravne zaštite. Tuženik zbog navedenih razloga nije dužan temeljem odredbe čl. 42/4. Zakona o medijima objaviti ispravak kojeg je zatražio tužitelj, pa su sudovi nižeg stupnja pravilno postupili kada su tužbeni zahtjev odbili⁶⁰...Revizija je osnovana. Predmet spora je zahtjev tužitelja da tuženik kao glavni urednik lista V. l. izdavača V. l. d.d. Z., objavi ispravak informacije koja je objavljena u V. l. broj .... od ... – četvrtak na 8. stranici sa naslovom „ ... “ - već nekoliko dana nitko u C.-o. ne zna gdje im je šef, s naslovom „...“, te s podnaslovom „Službeno tražio godišnji odmor od 13. siječnja do 7. veljače ali nije obavijestio upravu“. U revizijskoj fazi postupka sporno je da li su ispunjene pretpostavke predviđene odredbom čl. 42/4. alineja 2. Zakona o medijima ("Narodne novine", broj 59/04) koje oslobađaju tuženika, kao glavnog urednika, da objavi

---

⁶⁰ VS RH Rev 617/2006-2

ispravak informacije. Prvostupanjski sud je prihvatio tužbeni zahtjev jer smatra da su objavljenom informacijom povrijeđena prava i interesi tužitelja te narušen njegov ugled kao poslovnog čovjeka koji se nalazi na funkciji predsjednika uprave velike tvrtke (C. o. d.d.Z.), da ne postoji razlog koji oslobađaju glavnog urednika dužnosti da objavi ispravak predviđen odredbom čl. 42/4. Zakona o medijima te ocjenjuje da tužitelju pripada pravo na objavljivanje ispravka objavljene informacije. Drugostupanjski sud je preinačio prvostupanjsku presudu i odbio tužbeni zahtjev jer smatra da zatraženi ispravak informacije osim dijela teksta koji se zasniva na podacima kojima se pobijaju navodi informacije sadrži i dijelove teksta koji nemaju takav sadržaj kao što je to osvrst tužitelja na tekst informacije ili mišljenje pisca teksta o kvaliteti informacije pa da iz tog razloga tuženik nije dužan objaviti ispravak, jer u traženom ispravku nisu navedene činjenice niti okolnosti u svezi s navodima o informaciji kako to propisuje odredba čl. 42/4. alineja 2. Zakona o medijima. Revident s pravom ukazuje da je drugostupanjska presuda rezultat pogrešne primjene materijalnog prava. To iz razloga što zatraženi ispravak u pretežitom dijelu sadrži tekst koji se odnosi na informaciju i kojima se pobijaju navodi izneseni u objavljenoj informaciji. Odredba čl. 40/4. Zakona o medijima propisuje da se pod pojmom ispravak ne misli samo na ispravak u užem smislu, već i na iznošenje činjenica i okolnosti kojima povrijeđeni pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu. Tužitelj je sukladno spomenutoj zakonskoj odredbi detaljno obrazložio razloge koji pobijaju netočne informacije objavljene u V. l. ... od ... – četvrtak na 8. stranici, osim što je u 8. odlomku komentirao objavljenu informaciju. Međutim to ne oslobađa tuženika kao glavnog urednika V. l. dužnosti da objavi ispravak, jer se radi o relativno neznatnom dijelu teksta koji i u tom dijelu sadrži podatke kojima se pobijaju navodi izneseni u informaciji. Kako su u zatraženom ispravku u pretežitom dijelu navedene činjenice i okolnosti u svezi s navodima o informaciji to iz razloga predviđenog odredbom čl. 42/4. alineja 2. Zakona o medijima tuženik nije mogao biti oslobođen dužnosti objaviti ispravak. Međutim, zbog pogrešnog pravnog stava drugostupanjski sud nije ispitivao i ostale žalbene navode zbog kojih tuženik smatra da nije bio dužan objaviti spornu informaciju (da su u tekstu iznesene točne činjenice, da je traženi tekst nerazmjerno duži od informacije na koju se ispravak odnosi, i dr.) te stoga nije bilo uvjeta za preinačenje drugostupanjske presude. Iz iznesenih razloga je ovaj sud prihvatio reviziju te ukinuo drugostupanjsku presudu i predmet vratio istom drugostupanjskom sudu na ponovno suđenje. U ponovljenom postupku će drugostupanjski sud ocijeniti ostale žalbene navode kojima tuženik osporava svoju dužnost objave spornog ispravka te će tek potom donijeti novu zakonitu odluku⁶¹ ... Zahtjev za objavljivanje ispravka informacije sudovi su ocijenili neosnovanim na temelju odredbe čl. 42/4. alineja 5. Zakona o medijima. Prema toj odredbi glavni urednik nije dužan objaviti traženi ispravak informacije koji je nesrazmjerno duži od informacije, osim ako se ispravak odnosi na klevetničke ili uvredljive navode. U konkretnom slučaju nije sporno da je traženi ispravak nesrazmjerno duži od informacije, a što je bio razlog da je glavni urednik odbio objaviti ispravak, već je sporno je li informacija čiji se ispravak traži sadrži uvredljive ili klevetničke navode. Suprotno revizijskim navodima nižestupanjski sudovi su pravilno ocijenili sadržaj spornog novinskog članka kada su zaključili da članak ne sadrži navode kojima bi bili povrijeđeni tužiteljevi čast i ugled. Kao klevetničke i uvredljive navode objavljene informacije zbog kojih tužitelj smatra da je glavni urednik bio dužan objaviti zatraženi ispravak informacije u integralnom tekstu u tužbi se navodi da se tužitelja u članku naziva „vukovarski sudac ovrhe“, a što da je omalovažavajući i potpuno neuobičajeni izraz za suca, dok se općinskog državnog odvjetnika u Vukovaru

---

⁶¹ VS RH Rev 545/2007-2

naziva „samodržavni odvjetnik“ i da se time „njegova funkcija potencira odnosno širi iznad lokalnog državnog dužnosnika“, te da se na kraju članka iznosi klevetnička tvrdnja da je tužitelj do sada protiv općinskog državnog odvjetnika u Vukovaru Z. J. iznosio optužbe da je šef zločinačke organizacije i da ga tužitelj napada zato što je Srbin. Sporni novinski članak pisan je kao izvještaj sa ročišta za glavnu raspravu održanog kod Općinskog suda u Osijeku u kaznenom predmetu u kojem je tužitelj kao oštećenik podigao optužnicu protiv okrivljenika Z. J., općinskog državnog odvjetnika u Vukovaru i V. K. zbog nekoliko kaznenih djela. Na tom ročištu bilo je riječi o ovršnom postupku u kojem je tužitelj postupao kao sudac, te je sam tužitelj postavljajući pitanje okrivljeniku, općinskom državnom odvjetniku u Vukovaru Z. J., u svezi tog ovršnog postupka, sebe nazvao ovršnim sucem. Stoga nije jasno zbog čega bi za tužitelja predstavljalo uvredu to što je u novinskom članku nazvan sucem ovrhe. Tužbena tvrdnja da se u članku navodi da je tužitelj za općinskog državnog odvjetnika u Vukovaru iznosio optužbe da je šef zločinačke organizacije u suprotnosti je sa sadržajem informacije, jer se u članku navodi da je „J. na sve rečeno dodao da je do sada R. protiv njega iznosio optužbe u smislu da je on (državni odvjetnik) šef zločinačke organizacije u V., te da R. napada zato što je Srbin“. Dakle, iz citiranog sadržaja novinskog članka proizlazi da se u članku ne tvrdi da je tužitelj iznosio optužbe na račun općinskog državnog odvjetnika u V., već se samo prenosi izjava državnog odvjetnika za koju tužitelj ne tvrdi da ju isti nije dao. Budući da navodi u novinskom članku za koje tužitelj tvrdi da predstavljaju uvredljive i klevetničke navode nemaju to značenje, te da je ispravak informacije kojeg traži tužitelj nerazmjerno duži od informacije u kojoj su navodi radi kojih se ispravak traži, ostvarene su pretpostavke iz čl. 42/4. alineja 5. Zakona o medijima za neobjavljivanje ispravka, pa je materijalno pravo pravilno primijenjeno kada je zahtjev za ispravak informacije odbijen kao neosnovan. Pitanje je li navodi sadržani u predmetnom novinskom članku u odnosu na tužitelja predstavljaju klevetničke i uvredljive navode materijalno-pravno je pitanje, pa ocjenjujući to pitanje sud ne može počinuti neku bitnu povredu odredaba parničnog postupka, već može samo pogrešno primijeniti materijalno pravo. Stoga se u reviziji neosnovano ističe da su u svezi s ocjenom sudova da informacija ne sadrži uvredljive navode ostvarene bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354/1. i 2. toč. 11. ZPP. Slijedom navedenog proizlazi da ne postoje razlozi zbog kojih je izjavljena revizija protiv dijela presude kojim je odlučeno o zahtjevu za ispravak informacije, pa je na temelju odredbe čl. 393. ZPP reviziju protiv tog dijela presude valjalo odbiti kao neosnovanu⁶²...Revizija nije osnovana. Sporno je, je li tuženik kao glavni urednik tjednika G. dužan objaviti ispravak i odgovor koji je dao tužitelj na članak objavljen u tjedniku G. pod naslovom "...".Naime, suprotno navodima revizije, utvrđenje drugostupanjskog suda da tekst koji je dao tužitelj kao svoj ispravak odnosno odgovor na objavljeni članak "... " ne predstavlja ispravak ili odgovor na taj članak, već komentar na objavljeni članak, nije u suprotnosti s tekstom koji je tužitelj dao kao svoj ispravak odnosno odgovor na članak. Nije se ostvario ni istaknuti revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava. U postupku je utvrđeno da je tužitelj zatražio da se objavi njegov ispravak i odgovor prema kojem čitav tekst objavljenog članka predstavlja prijavu klevetu koja se temelji na navodnom pismu kojim se htjelo diskreditirati njega osobno kao čovjeka, liječnika, a i hrvatskog vojnika. Čitav sadržaj pisma da je lažan. Prema odredbi čl. 40/4. Zakona o medijima ("Narodne novine", broj 59/04.) ispravkom se ispravljaju pogrešne tvrdnje i netočni navodi u objavljenoj informaciji te iznose činjenice i okolnosti kojima povrijeđeni pobija ili s namjerom pobijanja bitno dopunjuje navode u objavljenom tekstu. Tekst koji je tužitelj poslao tuženiku zapravo je komentar, a ne ispravak i odgovor. Budući da takav tekst ne sadrži ono što bi po Zakonu o medijima trebao sadržavati da bi postojala obveza glavnog urednika objaviti tekst kao ispravak odnosno odgovor na objavljenu

---

⁶² VS RH Rev 330/2005-2

informaciju (čl. 41. i 56. Zakona o medijima), to je drugostupanjski sud, zakonito preinačio prvostupanjsku presudu na način da je odbio tužbeni zahtjev za objavljivanje ispravka odnosno odgovora rečenog sadržaja⁶³...

8. ZAKLJUČAK

Kako smo uvodno napomenuli, podnošenje tužbe protiv glavnog urednika medija jedan je od pravnih instrumenata kojeg na dispoziciji imaju osobe koje smatraju da su im informacijama publiciranim u medijima povrijeđena neka zajamčena prava. U praksi je ustajanje s tužbom ove vrste relativno rijetko, a oštećenici svoja prava mnogo češće štite i ostvaruju putem tužbe radi naknade štete jer im je parnični sud u parnicama te vrste, ako tužbu i tužbeni zahtjev ocijeni djelomično ili u cijelosti osnovanim, obvezan dosuditi novčanu naknadu primjenjujući pravila obveznog prava, što pretežiti dio njih smatra primjerenijom i adekvatnijom satisfakcijom od objave ispravka netočne ili nepotpune informacije. Preferiranje tužbe radi naknade štete pred tužbom radi objave ispravka još je razumljiviji i logičniji izbor kada se uzme u obzir činjenica da tužitelj u parnici radi naknade štete uz tužbeni zahtjev radi naknade štete isplatom određene novčane svote može, ukoliko je posrijedi povreda prava osobnosti, a upravo je ona posrijedi u gotovo svim parnicama iniciranim povodom informacija objavljenih u medijima, objektivno kumulirati i tužbeni zahtjev usmjeren na objavljivanje presude odnosno ispravka na nakladnikov trošak⁶⁴, te tako u jednoj parnici ishoditi presudu koja mu omogućuje i novčanu i nenovčanu satisfakciju za pričinjenu štetu.

---

⁶³ VS RH Rev 154/2007-2

⁶⁴ ZOO, čl. 1099.